

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 lutego 2018 roku Sąd Rejonowy w Pabianicach zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 1.352,86 złotych z ustawowymi odsetkami od 6 października 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 1.552,77 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Pabianicach kwotę 32,33 złote tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych oraz nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Pabianicach kwotę 261,63 złote tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu I instancji stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

W dniu 12 maja 2015 roku w P. samochód marki T. (...) nr rej. (...), stanowiący własność D. C. uległ uszkodzeniu w wyniku wypadku komunikacyjnego. Sprawca wypadku był ubezpieczony w zakresie OC w pozwanym zakładzie. Pozwany uznał swoją odpowiedzialność za szkodę.

D. C. potrzebował pojazdu zastępczego celem zawożenia dzieci do szkoły, dojazdów do lekarzy oraz załatwiania spraw życia codziennego. W dniu 15 maja 2015 roku D. C. zawarł umowę najmu pojazdu zastępczego z powodami i wynajął pojazd klasy C. W cenniku uregulowano, że za podstawienie i odbiór pojazdu należna jest opłata w wysokości 61,50 złotych brutto, zaś za podstawienie poza granice miasta opłata wynosi 2 km za każdy kilometr, nie więcej niż 200 złotych netto. Poszkodowany korzystał z auta zastępczego od dnia 15 maja 2015 roku do 13 czerwca 2015 roku. Samochód został odebrany i zwrócony w P.. Jednocześnie w dniu 15 maja 2015 roku poszkodowany zawarł z powodami umowę cesji, na mocy której przelał na powodów swoją wierzytelność wynikającą z prawa do odszkodowania za zwrot pojazdu zastępczego w związku ze szkodą komunikacyjną z dnia 12 maja 2015 roku.

Za wynajęcie auta wystawiono fakturę na łączną kwotę 4.428 złotych. Na dochodzoną kwotę złożyło się 4.280,40 złotych z tytułu najmu, 49,20 złotych z tytułu zwrotu pojazdu na terenie miasta i 49,20 złotych z tytułu obsługi poszkodowanego poza godzinami pracy. Faktura została przesłana pozwanemu celem wypłaty odszkodowania.

Decyzją z dnia 3 czerwca 2015 roku pozwany przyznał odszkodowanie za koszt naprawy pojazdu.

Decyzją z dnia 13 lipca 2015 roku pozwany przyznał odszkodowanie za najem pojazdu zastępczego w wysokości 2.952 złote za okres 24 dni najmu po stawce 123 złote, odmawiając uznania faktury w pozostałym zakresie.

Na podstawie dokumentacji załączonej do akt sprawy nie było możliwym ustalenie technologicznego czasu naprawy pojazdu D. C..

Cena najmu pojazdu klasy C na rynku (...) w 2015 roku za 1 dzień najmu wyniosła od 73,79 złotych brutto do 246 złotych brutto. W przypadku najmu bezgotówkowego ceny były o 30 % wyższe. Tylko niektóre firmy w 2015 roku w Ł. i okolicach stosowały dodatkowe opłaty za podstawienie, odbiór pojazdu i pracę po godzinach otwarcia lokalu.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie w części co do kwoty 1.328,40 złotych, to jest co do kosztów najmu pojazdu za okres 29 dni według stawki 147,60 złotych za dobę oraz skapitalizowanych odsetek ustawowych od ww. kwoty za okres od 14 lipca 2015 do 5 października 2015 roku. W ocenie Sądu Rejonowego powód wykazał zasadność wysokości stawki najmu za 29 dni przy stawce 147,60 złotych z uwagi na fakt, iż powód wystawił fakturę, z której jednoznacznie wynika poniesienie przez poszkodowanego kosztów oraz z uwagi na fakt, iż stawka 147,60 złotych mieści się w średnich stawkach najmu pojazdu klasy C stosowanych na rynku (...) w 2015 roku.

Jednakże w rozpoznawanej sprawie zdaniem Sądu Rejonowego ani powodowie ani poszkodowany nie wykazali, by najem pojazdu zastępczego z firmy mającej swą siedzibą w P. był uzasadniony. Sąd Rejonowy nie zaliczył wyszczególnionych na fakturze Vat kosztów z tytułu podstawienia samochodów oraz z tytułu obsługi poza godzinami pracy do uzasadnionych kosztów najmu pojazdów zastępczych. Jak podkreślił, poszkodowany mieszka w P., w niewielkiej odległości od Ł.. Sprowadzenie pojazdu zastępczego, powszechnie dostępnego na rynku (...) z odległości ponad 200 km nijak ma się do zasady minimalizacji szkody wynikającej z treści art. 354 k.c. Powodowie nie uzasadnili w racjonalny sposób konieczności podstawienia auta zastępczego z P. co spowodowało oddalenie powództwa w tym zakresie. Powodowie nie wykazali również konieczności poniesienia przez poszkodowanego kosztów podstawienia auta zastępczego. Jak wynika z opinii biegłego, opłaty za podstawienie pojazdu oraz obsługę poszkodowanych poza godzinami pracy lokalu stosowane były w 2015 roku na (...) rynku tylko przez niektóre firmy, a zatem nie jest to normalny koszt wynajmu pojazdu zastępczego. Co więcej, ustalone kwoty 49,20 złotych za podstawienie, odebranie i pracę poza godzinami otwarcia lokalu nijak mają się do cennika stanowiącego załącznik do umowy, zgodnie z którym cena za takie usługi każdorazowo wynosi 50 złotych netto. Tym samym w ocenie Sądu Rejonowego stawki mogą być stawkami za inne usługi nieuregulowane w umowie, których podstawy i przelewu na swoją rzecz powodowie nie wykazali. Mając powyższe na względzie, sąd w pkt 2 wyroku oddalił powództwo w pozostałym zakresie, a zatem w zakresie kwoty 147,60 złotych.

Apelację od pkt 2 wyroku złożyli powodowie w dniu 19 marca 2018 roku. Zarzucili w niej:

- naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 361 k.c. w zw. z art. 362 k.c. oraz art. 354 k.c. czego wynikiem jest przyjęcie, iż zastosowana przez powodów stawka wynikająca z podstawienia i zwrotu pojazdu zastępczego nie stanowi normalnego następstwa szkody, jak również jest sprzeczna z obowiązkiem minimalizacji powstałej szkody;
- obrazę przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię 361 k.c. w zw. z art. 362 k.c. oraz art. 354 k.c. poprzez błędne przyjęcie, iż zastosowana przez powodów stawka z tytułu pracy poza normalnymi godzinami pracy biura nie stanowi następstwa szkody;
- naruszenie art. 217 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż strona powodowa nie wykazała, iż najem pojazdu zastępczego z firmy mającej siedzibę w P. był uzasadniony z uwagi na fakt, iż pozwany mieszka w P.;
- sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zgromadzonego materiału dowodowego polegająca na błędnym ustaleniu, iż powodowie nie wykazali konieczności poniesienia przez poszkodowanego kosztów za podstawienie i zwrot pojazdu zastępczego oraz obsługę poszkodowanych poza granicami pracy lokalu; uznanie, iż koszty z tytułu podstawienia i zwrotu wchodzi w skład stawek z tytułu wynajmu pojazdu zastępczego, co nie znajduje uzasadnienia w zgromadzonym materiale dowodowym; pominięcie faktu, iż wysokość poniesionych kosztów została również potwierdzona przez biegłego sądowego
- sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zgromadzonego materiału dowodowego polegająca na tym, że powodowie nie wykazali konieczności poniesienia przez poszkodowanego kosztów za podstawienie i zwrot pojazdu zastępczego oraz obsługę poszkodowanych poza godzinami pracy lokalu przy jednoczesnym pominięciu istotnej okoliczności wynikającej z pozostałych dokumentów zgromadzonych w sprawie.

W konkluzji powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów dodatkowo kwoty 147,60 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 6 października 2015 roku do 31 stycznia 2016 roku oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty, dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy na okoliczności podnoszone w treści uzasadnienia apelacji, zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(apelacja – k. 142-145)

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie apelacji w całości jako bezzasadnej i zasądzenie od pozwanych kosztów postępowania apelacyjnego.

(odpowiedź na apelację – k. 171 – 175)

Na terminie rozprawy apelacyjnej nikt się nie stawił.

(protokół rozprawy – k. 182)

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i przyjmuje je za własne.

Wobec sformułowania przez skarżących zarzutu naruszenia przepisów postępowania, należało odnieść się do niego w pierwszej kolejności, gdyż wnioski w tym zakresie z istoty swej determinują rozważania co do kolejnego zarzutu apelacyjnego. Jedynie nieobarczone błędem ustalenia faktyczne, będące wynikiem należytej przeprowadzonego postępowania, mogą być bowiem podstawą oceny prawidłowości kwestionowanego rozstrzygnięcia w kontekście twierdzeń o naruszeniu przepisów prawa materialnego.

Sąd I instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny, który Sąd Okręgowy przyjmuje za własny bez konieczności powielania.

Wprawdzie istotnie sądowi I instancji umknął fakt, iż dzień zwrotu pojazdu zastępczego przez poszkodowanego przypadał w sobotę, a zatem dzień, w którym biuro powodów nie jest czynne, jednak jest to kwestia obojętna z punktu widzenia trafności rozstrzygnięcia. Jak bowiem trafnie zauważył Sąd Rejonowy, brak jest w aktach sprawy materiału dowodowego z którego wynikałaby niemożność takiego zorganizowania zwrotu pojazdu przez poszkodowanego, aby nastąpił on w godzinach pracy biura, tj., w dniach od poniedziałku do soboty. Powodowie nie wykazali w żaden sposób, aby istniała realna przeszkoda do zwrotu pojazdu w taki sposób, aby uniknąć kosztów z tytułu obsługi poza godzinami biura. Na marginesie zauważyć jedynie się godzi, iż z opinii biegłego wynika, że stawka za obsługę poza godzinami pracy biura była stosowana w spornym okresie przez jedynie część firm. Zorganizowanie pracy biura powodów jedynie w dniach od poniedziałku do piątku poddaje także w wątpliwość rzekomą konkurencyjność ich oferty, gdyż jak notoryjnie wiadomo, większość firm świadczących usługi pracuje także w soboty, uwzględniając fakt, iż w czasie tygodnia większość osób ma mniej czasu z uwagi na obowiązki służbowe.

Niezasadny jest także zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 217 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż strona powodowa nie wykazała, iż najem pojazdu zastępczego z firmy mającej siedzibę w P. był uzasadniony z uwagi na fakt, iż pozwany mieszka w P..

Trafnie przyjął Sąd Rejonowy, iż brak w aktach sprawy jakiegokolwiek dowodu na to, aby istniała realna przeszkoda do wynajęcia przez poszkodowanego pojazdu zastępczego w P. albo też w pobliskiej Ł.. Trudno przyjąć przy tym za skarżącym, iż pogląd Sądu Rejonowego, zgodnie z którym poszkodowany winien w tych właśnie miejscowościach poszukiwać firm świadczących takie usługi stanowi ograniczenie swobody wyboru usługodawcy. Sąd Rejonowy bowiem nie zakwestionował co do zasady możliwości wyboru formy spoza rodzinnego miasta, jednak konsekwencje takiej decyzji rozpatrywał na gruncie art. 354 k.c.

Niezasadny jest także zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię, czego wynikiem miało być przyjęcie, że zastosowana przez powodów stawka za podstawienie i zwrot pojazdu zastępczego oraz obsługę poza godzinami pracy biura nie stanowi normalnego następstwa szkody.

Podkreślić trzeba, że zasadniczo odpowiedzialność ubezpieczyciela sprawcy szkody komunikacyjnej nie ma charakteru absolutnego, co oznacza, że nie wszystkie wydatki pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym muszą zostać zwrócone. Należy bowiem mieć także na względzie wynikający z przepisów art. art. 354 § 2, art. 362 i 826 § 1 k.c., obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów. Na dłużniku ciąży w związku z tym obowiązek zwrotu wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych, pozwalających na wyeliminowanie negatywnych dla poszkodowanego następstw, niedających się wyeliminować w inny sposób, z zachowaniem rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela, a obciążeniem dłużnika. Nie jest celowe nadmierne rozszerzanie odpowiedzialności odszkodowawczej i w konsekwencji - gwarancyjnej ubezpieczyciela, co mogłoby prowadzić do wzrostu składek ubezpieczeniowych (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 roku III CZP 5/11).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy podnieść należy, iż Sąd Rejonowy słusznie wskazał w uzasadnieniu skarżonego wyroku, iż powodowie, jak również poszkodowany nie wykazali, by najem pojazdu zastępczego z firmy mającej siedzibę w P. był uzasadniony. Trudno zgodzić się przy tym z poglądem skarżących, jakoby wybór ich firmy był dla poszkodowanego rozważaniem najprostszym i najszybszym. Poszkodowany zamieszkiwał blisko Ł., a więc jednego z największych miast w Polsce, która posiada rozbudowaną sieć podmiotów wynajmujących pojazdy zastępcze, a zatem również pojazdy klasy C. Znacznie szybszym rozwiązaniem byłoby zatem skorzystanie usług firmy działającej na tym terenie. Jak to już wyżej podniesiono, nie może za tym przemawiać rzekoma konkurencyjność oferty firmy powodów. Trafnie podniósł także, iż jak wynika z opinii biegłego, jedynie niektóre firmy w spornym okresie stosowały opłaty za podstawienie samochodu jak i obsługę poza godzinami pracy biura. Tym samym wybór firmy stosującej takiej opłaty, jak również zwrot pojazdu poza godzinami pracy biura, stoi w sprzeczności z obowiązkiem minimalizacji szkody, a związane z tym koszty nie stanowią normalnego następstwa szkody. Automatyczne nałożenie na zakład ubezpieczeń obowiązku zwrotu wszystkich kosztów poniesionych przez poszkodowanego w związku ze szkodą bez weryfikacji ich zasadności i celowości jest sprzeczne z prawnie chronionym interesem ubezpieczającego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną.

Na podstawie art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kwotę 120 złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego, na którą złożyła się kwota 120 złotych tytułem wynagrodzenia adwokackiego (§ 2 ust. 1 w zw. z art. § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 roku (Dz. U. z 2015, poz. 1800).